

Engsvingel

Dyrkningsvejledning 2024

Innovation
og vækst

Jordbund

Engsvingel bør avles på gode lermuldede jorde med en god vandforsyning. Endvidere vil lidt lave og noget humusholdige jorde være egnede til frøavl af engsvingel.

Klima

Engsvingel kan frøavles i de fleste områder med passende nedbør i forsommeren. Samtidig er engsvingel rimelig tolerant over for kulde om foråret.

Dyrkningssikkerhed

Hvis engsvingel placeres i områder med passende nedbør om foråret, må den betegnes som en rimelig sikker afgrøde.

Sorter

Det er forholdsvis få sorter, der avles frø på i Danmark. Der kan dog være store udbytteforskelle mellem de forskellige sorter og derfor kan afregningspriserne variere fra sort til sort. DSV Frø Danmark råder over nogle af de bedste frøgivere i Danmark.

Artsskifte

Dyrkning af engsvingel bør ikke foregå på arealer, hvor andre græsarter indgår - herunder især rajgræs og hundegræs, som er meget vanskelige at rense fra. Spildfrø fra både rajgræsser og hundegræs kan bevare spireevnen i mange år og vil derfor være uønskede i engsvingelmarker. Engsvingelfrø bevarer derimod ikke spireevnen særlig længe i jorden og udgør herved ikke nogen stor trussel ved artsskifte fra engsvingel til en anden art.

Tusindkornsvægt

Tusindkornsvægten er ca. 2,5 gram

Sortsskifte

TystofteFonden foreskriver 3 dyrkningsfrie år mellem forskellige sorter af engsvingel.

Udsæd og udlægsteknik

Udsædsmængde

Der anvendes 8 - 10 kg udsæd pr. ha. Udsædsmængden bør altid fastsættes efter såbedets tilstand. Under normale forhold vil denne udsædsmængde give 75 - 125 pl./m². Forsøg har vist, at helt ned til 50 velfordelte pl./m² kan give et acceptabelt udbytte.

Sådybde

Sådybden bør være 1,5 - 2 cm.

Dæksæd - forår

Engsvingel udlægges normalt i en dækafgrøde. Om foråret kan engsvingel udlægges i vårbyg, havre, vårhvede eller ærter. Ved udlæg i vårbyg, som er den foretrukne dæksæd, bør der vælges en stivstrået sort, som gødes moderat.

Blanding af frø og dæksæd

Det er ikke almindeligt, at engsvingelfrø og korn blandes. Anvendes frøsåkasse er det vigtigt, at

frøene kommer ud i såskærene, så frøene dækkes med 1,5 - 2,0 cm muld. Så kan der udføres en optimal ukrudtsbekæmpelse med en høj dosis af DFF mod rapgræsser.

Ukrudtsbekæmpelse

Ukrudt i dæksæd - forår

I dæksæden kan ukrudtet bekæmpes uden hensyntagen til udlægget. Dog tåler udlæg af engsvingel **ikke Express 50 SX**. Såfremt udlægget er udsået i min. 1,5 - 2 cm's dybde, anvendes 0,15 l DFF lige efter såning på fugtig jord, som har god effekt mod bl.a. enårig rapgræs og alm. rapgræs. Denne løsning vil dog ofte skulle følges op med en supplerende ukrudtsbekæmpelse ca. 3 uger senere, med f.eks. 0,5 l Catch/ha. På ejendomme med meget alm. rapgræs, kan der med fordel anvendes 0,5 - 0,7 l Primera Super + 0,4 l Isoblette pr ha inden bygges strækning.

Høståret

I 1. års marker kan ukrudt bekæmpes med 0,6 l Catch + 0,05 DFF pr. ha hvis mange stedmoder, ærenpris og tvetand eller 2,5 l Ariane FGS pr. ha.

Vanskelige frøarter at frarene

Hundegræs, rajgræsser, rapgræsser, svingler, kvik, blød hejre, agerrævehale, skræppe, haremåd, kamille og kornblomst.

Vækstregulering

Da engsvingel er noget spildsom omkring høsttidspunktet, er det vigtigt, at den går i leje efter bestøvningen.

På arealer med et højt udbyttepotentiale, har kombination af et højt kvælstofniveau, vækstregulering, svampe og skadedyrsbekæmpelse givet flotte merudbytter til trods for, at der i de nyere danske forsøg ikke har været sikre merudbytter herfor!

Strategien for N-niveau og vækstregulering bør allerede foretages i det tidlige forår. Såfremt der anvendes et højt N-niveau og vækstregulering, må man være indstillet på evt. at skulle skålægge afgrøden ved høst, hvis vejrforholdene i forsommeren fordrer en bedre vækstreguleringsvirkning end ventet og afgrøden forbliver stående ved høst.

Der anvendes 0,3 l "Moddus middel" pr. ha i st. 30 – 31 begyndende strækning og 0,5 l "Moddus middel" i st. 49 begyndende skridning.

Sygdomme og skadedyr

Ifølge forsøg angribes engsvingel sjældent alvorligt af svampe og skadedyr, men igen taler flere praktiske erfaringer for høje merudbytter for såvel en svampe- som en skadedyrsbekæmpelse.

Derfor kunne en evt. svampebekæmpelse og insektbekæmpelse med 0,15 l Lamdex passende foregå sammen med vækstregulering ca. 10. - 20. maj. Mod svampe anvendes f.eks. 0,5 l Comet Pro. Halmen må ikke anvendes til opfodring.

Gødskning

Efterår

Dæksædens halm fjernes hurtigst muligt efter høst.

Forsøg med snitning af halmen har givet mindre udbytte i forhold til at presse og fjerne den. Marken bør normalt afpudses for stubrester, spildkorn og hvis udlægget er blevet for kraftigt.

Hvis marken udnyttes til grøntproduktion, skal der tilføres 60 - 70 N pr. ha umiddelbart efter, at halmen er fjernet.

Omkring 15. oktober høstes der slæt på marken.

Forår

Uanset udlægsmetode tilføres 110 - 120 kg N pr. ha ved begyndende vækststart i marts måned (største mængde i de ældste marker, og marker der skal høstes direkte).

Landbrugsstyrelsens kvælstofnorm for høst 2024 er 140 kg N/ha i alt.

Høst

Høsttidspunkt

Engsvingel vil ofte være tjenlig til høst i første halvdel af juli. Det korrekte tidspunkt for skårlægning vil være, lige inden de første frø drysser af ved et let slag mod hånden og vandprocenten er 35 - 40%.

Tidspunktet for direkte tærskning vil være 6 - 8 dage efter skårlægningstidspunktet.

Vandprocenten vil da normalt være 20 - 25%. Vær opmærksom på at engsvingel modner meget hurtigt de sidste dage før skårlægning/direkte høst.

Direkte tærskning

Engsvingel kan udmærket tærskes direkte på roden. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Afgrøden skal være ensartet moden og gået i leje
- Mejetærskerens skæretøj skal være i orden
- Endvidere skal tørrefaciliteterne være gode, idet den tærskede vare normalt vil indeholde 25 - 30% vand.

Det er særdeles vigtigt, at den høstede vare omgående bliver beluftet på tørreriet. Blæseren skal køre hele døgnet de første 2 - 3 dage - også selvom det er regnvej. Derefter kan der sættes lidt varme til (max. 7°C).

Et vådt og solvarmt parti engsvingel kan i løbet af få timer blive så varmt, at det kan forringe frøets spireevne.

Skårlægning

Hvis en eller flere af føromtalte betingelser for direkte tærskning ikke kan opfyldes, skal afgrøden skårlægges. Til skårlægning anvendes normalt en selvkørende skårlægger af hensyn til gengroning. I tilfælde af regn og blæst vil et tyndt skår være mere udsat for drysrespild end et tykt skår. Efter 6 - 8 dage på skår er afgrøden normalt færdigvejret. Er vejret ustabil kan frøet høstes efter få dage på skår, og tørres færdig på lageret

Tærskning kan udføres uden brug af pick-up men med akshævere påmonteret hver anden finger og underskæring med kniven.

Mejetærskerens indstilling

Grundindstillinger:	
Cylinderhastighed:	800-1.000 omdr./min.
Broafstand:	Fortil: ca. 14 mm Bagtil: ca. 10 mm
Halm rotor	Lav hastighed og stor afstand
Emtesold:	Lamelåbning: 12 mm
Emtesoldforlænger:	Lamelåbning: 12 mm Indstilling: Opad-bagud
Kornsold:	Lamelåbning: 8 mm
Luftretning:	Vindlederen stilles mod emtesoldets midterste-forreste del.
Luftmængde:	Start med rigeligt luft og reguler ned, indtil der ikke er spild

Rumvægt

1 m³ råvare vejer ved normal renhed ca. 275 kg.

Behandling ved 2. års høst

Ved høst som 2. års mark vil det være en fordel at afbrænde marken efter høst. Forsøg har vist, at engsvingel kan afbrændes efterår/vinter uden nævneværdig udbyttenedgang.

Hvis marken skal udnyttes til grøntproduktion, er det nødvendigt at fjerne frøgræs- halmen umiddelbart efter høst, afpudse marken i 3 - 4 cm dybde og derefter tilføres 50 - 70 kg N pr. ha. Hvis marken ikke skal bruges til grøntproduktion tilføres der normalt ikke gødning om efteråret. Ved begyndende vækststart i marts tilføres 110 - 120 kg N pr. ha.

Afregning

Hvis der findes kvik eller agerrævehale i renvaren, fradrages afregningsprisen 10%.

Der er 5% fradrag hvis renvaren indeholder 0,2 - 1,0% blød højre.

Afregningsgrundlag

Engsvingel afregnes på grundlag af:

Rent spiret frø: 93,0%

Andre plantearter: 0,2%

EU's kvalitetskrav

EU's minimumskrav til kvaliteten er:

Renhed: Min. 95,0%

Spireevne: Min. 80,0%

Fremmed kulturfrø + ukrudt: Max. 1,5%, dog max. 1,0% af én art

Indhold af kvik: Max. 0,5%

Antal skræppe excl. rødknæ: Max. 5 stk. i 50 gram

Udbytte/økonomi

	Udbytte (kg/ha)	Pris (kr./kg)	Bruttoindtægt (kr./ha)
2018	1.013	14,84	15.033
2019	439	15,21	6.677
2020	703	17,36	12.204
2021	877	17,34	15.207
2022	1.031	14,97	15.434
Gennemsnit (2018-22)	813	15,94	12.911

Tabellen viser gennemsnitsudbyttet i Danmark og den gennemsnitlige afregningspris samt bruttoindtægten pr. ha. (Kilde: Brancheudvalget for Frø og Tystofefonden).

Årets gang i marken

UDLÆGSÅR

APRIL: Udlæg i dæksæd.

APRIL/MAJ: Ukrudtsbekæmpelse i dæksæden

AUGUST: Høst af dæksæd. Kort stub afsættes og halmen fjernes.
Marker til grøntproduktion gødes.

SEPTEMBER: Evt. bekæmpelse af 2-kimbladet ukrudt med DFF.

SEPTEMBER/OKTOBER: Evt. afpudsning af stubrester, spildkorn og kraftigt udlæg.
Marker til grøntproduktion høstes.

HØSTÅR

MARTS: Ved begyndende vækst tilføres 110-120 kg N pr. ha.

APRIL/MAJ: Ukrudtsbekæmpelse af tokimbladet ukrudt.

JULI: Afgrøden skårlægges ved begyndende spild. Vandpct. 35 - 40.

Direkte tærskning 6-8 dage efter skårlægningstidspunktet. Vandpct. 20 - 25.

JULI/AUGUST: Frøgræshalmen fjernes el. afbrændes. Marker til grøntproduktion gødes.

SEPTEMBER/OKTOBER: Evt. afpudsning af kraftige marker.

Marker til grøntproduktion høstes.

Februar 2024, ingen ansvar, læs etiketten inden brug.